

אלכסנדר אוריה בוסקוביץ' - שיחה עם הקומפוזיטור

א. א. בוסקוביץ'
A. U. BOSCOVITCH

יחד עם פרטוש וסתר, ומבחינה ידועה גם טל. מה דעתך על המוסיקה הישראלית כיום ?

ב. המוסיקה הישראלית, כמו המוסיקה בכל מקום, חייבת להיות בראש וראשונה מוסיקה טובה, ואפילו טובה מאוד מן הצד הטכני, המקצועי ; יחד עם זאת — דבר חשוב לא פחות — עליה להיות בבחינת ביטוי עצמי לקבוצת־אנשים מסוימת, האנשים החיים בישראל. דרישה שניה זו היא בעלת אופי אִתי, מאחר שהמוסיקה, לדעתי, חייבת להיות מבע אמיתי לרגשות אמוציונליים, מבע שיש בו כדי לעורר תגובה מתאימה אצל המאזין. דבר זה נוגד את המגמה המודרנית בפורמאליזם המוסיקלי, זו של בולי,

שטוקהאוזן ואחרים, השואפים שהמוסיקה שלהם תישאר בתחום הטכני גרידא.

א.ט. הצהרה אנטי־פורמאליסטית כזו שלך מפליאה אותי.

ב. אני תקיף מאוד בדעתי בענין זה, משום שהפור־מאליזם מתעלם מן האדם.

א.ט. אך מה משמעות הדבר לגבי המוסיקה הישראלית ?

ב. למרות כל האמצעים הטכניים העומדים לרשותנו, ובכלל זה יצירותיהם של שגברג, ברג, וברן, בולז ויצירותיו האחרונות של סטראחינסקי, בכל־ זאת נשאר גורם, שיכול להחדיר למוסיקה רק קומפוזיטור היושב בישראל.

א.ט. האם זה עניין של החלטה אישית ? זכור נא את הקומפוזיטורים הרוסיים גלינקה ומוסורגסקי, אשר כתבו בידעים מוסיקה רוסית, שעה שצ'ייקובסקי היה יותר „אישי־מערבי“, והנה כיום הוא נחשב רוסי לא פחות מן האחרים.

ב. דברי מכזבים יותר לתת־הודעה ; העובדה שהקומפוזיטור יושב בארץ זו חשובה יותר ממחפון לכתיבת מוסיקה לאומית.

א.ט. שמענו רבות על ה„סגנון היס־תיכוני“ גם בקשר ליצירותיך אתה. מה משמעות הדבר לגביך כיום ?

ב. היתה תקופה שבה עמדנו במצב של ריאקציה נגד ההשפעות המזרח־אירופיות על המוסיקה בישראל וניסינו לשחרר. מהן את סגנונו. כך התחלנו לחפש כוח־מניע חדש בסביבה הקרובה יותר אלינו, מיקצבים עזים יותר ; זו היתה תקופה של „רשמים“, תקופה שבה קלטנו את כל החדש אשר בסביבתנו. זו היתה התקופה שבה ניסו למוג את ההרמוניה הקלאסית עם הקישוטים שבנעימה המזרחית. אך תקופה זו חלפה ואלה שעדיין שקועים בסוג זה של כתיבה, נשארו, לפי דעתי, על פני השטח, שעה שאנו כבר הגענו לסינתיזה חדשה, בדרגה גבוהה יותר.

א.ט. האם המוסיקה הישראלית מבוססת עתה בהכרח על החדשנים שבין הקומפוזיטורים ?

ב. לא. ישנם כיום בישראל קומפוזיטור פעים השפעה חזקה מן הקומפוזיטורי; בני־זמננו שאינם, כידוע לך, מהפכנים

א.ט. פירוש הדבר שאתה מבחין בין זר חשיבות שונה בהתפתחות המוסיקלית ב. בחדאי, וראוי להדגיש את הנקודה את המוסיקה אין מסתחים זרמים אי הקומפוזיטורים האמיתיים.

א.ט. קבוצת הקומפוזיטורים שעמה אתה שציינו אותה לעיל כקבוצה המחקדי בארץ, חבריה כבר עומדים בשנות לחייהם ; האם הקידמה אינה זכותם שי והאם אין עתה קומפוזיטורים צעי חדשנים יותר ?

ב. ישנן תקחת שיקומו לנו קומפוזיטור מקרב הצעירים. הם כבר רכשו להו טובה, וזה דבר טבעי לבני דורם. אך מכנה אותם מתפכנים. רבים מהם יש נות אחרים : העובדה שגדלו כאן, מן התרבות הישראלית־העברית, היא לו חשוב כיסוד תרבותי לעבודת היצירה.

א.ט. אך האם יש להם הקנאות הדרושו ב. דומני שלא. אך עמהם מגיעה לקיצה טיות הלאומית, כי במוסיקה הישראלי חזקות לעתים תכופות יותר מן תידיעה ובכך צעדו צעירינו צעד גדול קדימה.

א.ט. עד כמה שידוע לי, יצירתך האחו קאנטאטה שנכתבה לזכר הנרייטה כ מלות השיר „בת עמי“ לחיים נחמן יצירה אשר ניכתה אותך בפרס ראשון שנערכה בנושא זה ; ועתה, מה הן לעתיד הקרוב ?

ב. אני עוסק עתה בחיבור „קונצ'רטו די לכינור ולתזמורת קטנה וקאנטאטה לכו בובר, המבוססת על ספר סיפורין „האור הגנוני“, לשני טורים, באס קאמרית. כן עוסק אני בכתיבת יציו יותר לסולנים, מקהלה ותזמורת המב טכסטים מן הקבלה וקרויה „סעודה

וד החתיקים בתזמורת, עודני זוכר את יחבכורה של יצירתך „שירים יהודיים ים“, אשר ניגנו בניצוחו של איסאי דוברובן ואר 1938. אילו יצירות אחרות שלך ניגנה רתנו ?

קונצ'רטו לכינור, הקונצ'רטו לאכוב ו„הסור השמית“. הקונצ'רטו לכינור זיכני ב„פרס מן“, המוענק על־ידיכם.

ימנם נכון הוא שאת השכלתך המוסיקלית ז לך בפאריס ?

יק שם. תחילה למדתי בעיר־מולדתי קלויז־אנסילבניה ; נגינה בפסנתר למדתי אצל מתלמידיו של בארטוק. אחר־כך נסעתי ז ומשם עברתי לפאריס. בפאריס למדתי נאדיה בולאנזה — אגב, הייתי באותה שבה למד איגור מארקביץ' — ואצל פול . לאחר שובי לקלוד, נעשיתי קורפיטיטור רה המקומית ואף עסקתי קצת בניצוח.

צד הגעת לארץ־ישראל ?

זי ברדיו את דוברובן מנצח ; ניצוחו עשה רושם גדול והחלטתי לשלוח לו את ירם שלי. והוא, לא זו בלבד שהסדיר את ע היצירה עליידי התזמורת הארצישראלית , התזמורת הפילהרמונית), אלא אף השיג י הזמנה לבוא לארץ. באתי וכאן נשארתי ; ר לימר כי בדרך זו הציל דוברובן את חיי.

ז אותם ימים עברנו כולנו כברת־דרך ארוכה, אינני טועה, אפשר לראות כך אחד מקבוצת יים הישראליים המתקדמים ביותר,